

केंद्र पुरस्कृत कृषी उन्नती योजनेअंतर्गत कृषी अभियांत्रिकीकरण उपअभियान सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने वितरित केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य शासनाचा निधी वितरित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: कृयांउ-१०१५/प्र.क्र.१०५/४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२

तारीख: १९ डिसेंबर, २०१५

वाचा

- १) शासन निर्णय क्रमांक: कृयांउ-१०१४/प्र.क्र.१२४/४-अ, दिनांक ०३ जून, २०१४ ,
- २) शासन निर्णय क्रमांक: कृयांउ-१०१५/प्र.क्र.१०५/४-अ, दिनांक १० जूलै, २०१५ ,
- ३) केंद्र शासनाने उपअभियाना संदर्भात <http://farmtech.gov.in> या संकेत स्थळावर उपलब्ध करून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: कृयांउ-१०१५/प्र.क्र.१०५/४-अ, दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१५ ,
- ५) वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०१५/प्र.क्र.८५/अर्थ-३, दि. १७ एप्रिल, २०१५, दि. ३० जून, २०१५ व ०६ ऑक्टोबर, २०१५
- ६) वित्त विभाग, भारत सरकार यांचे अर्धशासकीय पत्र क्र. ३२/PSO/FS/२०१५, दि. २८/१०/२०१५

प्रस्तावना

केंद्र शासनाने बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये सन २०१४-१५ पासून कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान राबविण्याचे निश्चित केले होते. सदर अभियानांतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियानाचा अंतर्भाव केला होता. तथापि, सन २०१५-१६ पासून केंद्र शासनाने सदर उप-अभियानाचा अंतर्भाव कृषी उन्नती योजनेंतर्गत केला आहे. सदर उप-अभियानांतर्गत एकूण आठ घटक असून, घटक क्रमांक १ व २ हे यंत्राची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व तपासणी बाबत आहेत. हे दोन्ही घटक १००% केंद्र पुरस्कृत असून, उर्वरीत ६ घटकासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याचे प्रमाण ७५:२५ टक्के असे होते. केंद्र शासनाने सन २०१५-१६ पासून घटक क्र. १ व २ यासाठी केंद्र हिश्याचे १०० टक्के अनुदानाचे प्रमाण कायम ठेवले असून, उर्वरीत ६ घटकासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याच्या प्रमाणात ५०:५० असा बदल केला होता. केंद्र शासनाने सदर उप-अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचना <http://farmtech.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सदर उप-अभियान राज्यात राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये विविध समित्यांची स्थापना करण्यात आली आहे. केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेल्या केंद्र हिश्यापोटी ₹ १५९६.०२ लक्ष व राज्य हिश्याचा ₹ १५९६.०१ लक्ष निधी, अशा एकूण ₹ ३१९२.०३ लक्ष निधीच्या कार्यक्रमास संदर्भाधीन अ.क्र. २ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, केंद्र शासनाने संदर्भाधीन अ.क्र.

६ येथील दि. २८ ऑक्टोबर, २०१५ च्या पत्रान्वये कृषी उन्नती योजनेंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या सर्व योजनांमध्ये केंद्र व राज्य हिश्याच्या प्रमाणात ५०:५० च्या ऐवजी ६०:४० असा बदल केला आहे. त्यामुळे केंद्र शासनाने सद्यस्थितीत मंजूर केलेल्या केंद्र हिश्याचा निधी ₹ १५९६.०२ लक्ष च्या प्रमाणात राज्य हिश्याचा निधी ₹ १०६४.०१ लक्ष एवढा होईल.

केंद्र शासनाने सदर अभियाना अंतर्गत केंद्र हिश्यापोटी मंजूर असलेला ₹ १५९६.०२ लक्ष निधी पूर्णपणे वितरित केला आहे. तथापि, वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन अनुक्रमांक ५ येथील दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ च्या परिपत्रकानुसार राज्य हिश्यापोटी मंजूर तरतूद ₹ ५००.०० लक्ष पैकी ७० टक्केच्या मर्यादेत ₹ ३५०.०० लक्ष निधी वितरित केला आहे. सदर अभियानांतर्गत राज्य हिश्यापोटी पावसाळी अधिवेशनात ₹ ५००.०० लक्ष निधीची पूरक मागणीद्वारे तरतूद करण्यात आली आहे. संदर्भाधीन अनुक्रमांक ५ येथील दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २०१५ च्या शासन परिपत्रकान्वये वित्त विभागाने पुरवणी मागणीद्वारे मंजूर झालेल्या निधीपैकी ७० टक्के निधीच्या मर्यादेत वितरण करण्यासाठी प्रशासकीय विभागास अधिकार प्रदान केले आहेत. त्यानुसार सदर अभियानांतर्गत जूलै, २०१५ च्या (पावसाळी) अधिवेशनात राज्य हिश्यापोटी तरतूद करण्यात आलेल्या ₹ ५००.०० लक्ष पैकी ₹ ३५०.०० लक्ष निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

केंद्र हिश्याच्या हिश्यापोटी वितरित करण्यात आलेल्या ₹ १५९६.०२ लक्ष निधीच्या अनुषंगाने, पावसाळी अधिवेशनात पूरक मागणीद्वारे मंजूर केलेल्या ₹ ५००.०० लक्ष निधीपैकी ७० टक्के मर्यादेत राज्य हिश्यापोटी ₹ ३५०.०० लक्ष (अक्षरी रूपये तीन कोटी, पन्नास लक्ष फक्त) निधी वितरित करण्यास शासनाची वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२) सदर योजनेंतर्गत मंजूर केलेला ₹ ३५०.०० लक्ष निधी, पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व सन २०१५-१६ च्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

मागणी क्रमांक-डी-३

२४०१-पीक संवर्धन,

(००) ११३-कृषी अभियांत्रिकी

(००)(१६) कृषी यांत्रिकीकरण उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना)

(राज्य हिस्सा २५ टक्के)

(२४०१ ८७३६)- ३३ अर्थसहाय्य

३) या शासन निर्णयान्वये राज्य हिश्यापोटी वितरित करण्यात येत असलेला ₹ रु. ३५०.०० लक्ष निधी प्रवर्गानिहाय पुढीलप्रमाणे खर्ची टाकण्यात यावा.

(रक्कम रूपये लाखामध्ये)

वर्ग	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जाती	५६.००
अनुसूचित जमाती	४५.५०
सर्वसाधारण	२४८.५०
एकूण	३५०.००

४) मंजूर निधी उप अभियानांतर्गत क्र.३ व ४ च्या घटकांची अमंलबजावणी तसेच Flexi-Fund साठीच खर्च होईल, याची कृषी संचालक (नि.व गु.नि.), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी काटेकोरपणे दक्षता घ्यावी.

५) सदर उपअभियान सन २०१५-१६ या वर्षामध्ये राबविण्यासाठी या शासन निर्णयान्वये वितरित करण्यात येत असलेल्या रु. ३५०.०० लाख निधी खर्चाच्या कार्यक्रमासाठी कृषी संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, सदर निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

६) सदर अभियान राज्यात सन २०१५-१६ मध्ये राबविण्याच्या दृष्टिने निधी वितरित करणेसाठी विविध स्तरावरील अधिकाऱ्यांना पुढीलप्रमाणे आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	स्तर	पदनाम
१	आयुक्तालयस्तर	सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२	विभागस्तर	विभागीय कृषी सह संचालक कार्यालयातील लेखाधिकारी
३	जिल्हास्तर	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी
४	तालुकास्तर	तालुका कृषी अधिकारी

७) या योजनेचा खर्च मासिक निधी विवरणपत्राच्या मर्यादेत होईल, याची दक्षता कृषी संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी. उपलब्ध अनुदानाच्या मर्यादेतच कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यक ती दक्षता कृषी संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी.

८) सदर अभियानांतर्गत केंद्र शासनाने वितरित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, दि. १० जूलै, २०१५ व दि. १५ सप्टेंबर, २०१५ च्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे तंतोतंत पालन

करण्याच्या सूचना संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयांना संचालक (नि. व गु.नि.) यांच्या स्तरावरून निर्गमित कराव्यात.

९) सदर निधी खर्च करताना तो विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे /पक्रियेचे /वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/ P.W.D. मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार /प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागरे नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

१०) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा मासिक अहवाल प्रत्येक महिन्याला ५ तारखेपर्यंत केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनाला सादर होईल व सदर अहवाल केंद्र शासनास सादर करताना त्यामध्ये महिला शेतकरी, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती शेतकरी यांच्यासाठी निर्धारित केलेले भौतिक/आर्थिक लक्षांक व साध्य याबाबतची माहिती वेगळ्याने सादर होईल, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

११) सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने दि. १७ एप्रिल, २०१५, दि. ३० जून, २०१५ व दि. ०६ ऑक्टोबर, २०१५ च्या परिपत्रकातील अटींची पूर्तता करून व सदर परिपत्रकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून व अपर मुख्य सचिव (कृषी व पणन) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१२१९१७०५०३५००१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ.म.मदन)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
२. कुलगुरु, कृषि विद्यापीठे (सर्व)
३. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, पुणे (१० प्रती)
४. जिल्हाधिकारी (सर्व)
५. सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य द्वारा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

७. सर्व संचालक /सहसंचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ दिनकरराव देसाई मार्ग, गोरेगाव (पूर्व)
मुंबई- ६५
९. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
१०. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
११. सर्व मुख्य वित्त व लेखाधिकारी (जिल्हा परिषद)
१२. सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
१३. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबईनागपूर/ (लेखा परिक्षा/(लेखा व अनुज्ञेयता)
१४. महालेखाकार (स्थानिय) निकाय लेखा परिक्षा व लेखा प्रतिष्ठा भवन, १०१ महर्षी कर्वे मार्ग,
मुंबई- ४०००२०
१५. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, मुंबई
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, भूविकास बँक , मुंबई
१८. अध्यक्ष, सर्व जिल्हा परिषदा
१९. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
२०. नियोजन विभाग (का-१४३१) /मंत्रालय, मुंबई-३२
२१. वित्त विभाग (व्यय-१ वअर्थसंकल्प - १३) / मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. ग्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२३. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
२४. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
२५. निवड नस्ती (कार्यासन -४अ).